

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!

Jan Kišgeci

Intervju je 24. februara 2020. započeo u Bačkom Petrovcu, mestu u kome je Jan Kišgeci rođen, u kome se školovao i proveo najznačajniji period njegovog profesionalnog rada. Pored porodične kuće u kojoj je rođen, obišli smo Gimnaziju koju je pohađao, Zavod koji je osnovao, kao i poljoprivredni muzej u Kulpinu.

Profesor dr Jan Kišgeci, po nacionalnosti Slovak, doktor poljoprivrednih nauka, univerzitetski profesor, akademik-član Slovačke akademije poljoprivrednih nauka Slovačke republike, rođen je 1941. godine u Bačkom Petrovcu. U rodnom mestu je završio osnovnu školu i gimnaziju. Studirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu. Tu je i magistrirao (1972.), doktorirao (1974.) i dobio zvanje redovnog univerzitetskog profesora. Njegovi naučni radovi, zahvaljujući kojima je dobio naučna i pedagoška priznanja, bili su posvećeni istraživanju hmelja i lekovitog bilja. U Naučnom institutu za ratarstvo i povrtarstvo u Novom Sadu, odnosno u Zavodu za hmelj, sirak i lekovito bilje u Bačkom Petrovcu vodio je tim naučnih radnika više od šesnaest godina.

Paralelno sa vođenjem Zavoda radio je i kao pedagog na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu i Beogradu. U okviru Međunarodnog udruženja hmeljara obavljao je značajne funkcije. Njegov predani rad ga je uzdigao na najviše funkcije. Za ministra poljoprivrede Pokrajinskog izvršnog veća bio je izabran 1989. godine. U periodu od 1991. do 1994. godine bio je ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Srbije. Dve godine (1994 – 1996) obavljao je funkciju ministra poljoprivrede u Saveznoj republici Jugoslavije (Srbija i Crna Gora).

Njegov značajni korak, koji je preduzeo u korist poljoprivrednika, bio je predlog parlamentu da se vrati konfiskovana i nacionalizovana zemlja iz perioda posle drugog svetskog rata. Seljacima je vraćeno čak 150 hiljada hektara zemlje. Posebnim zakonom je regulisao državno vlasništvo nad zemljom što je bio preduslov za daljnju restituciju.

Svestran naučnik i pedagog sa seljačkim korenima, na svojim visokim funkcijama uvek je gledao korak dalje i stalno je razmišljao kako da sačuva kulturno nasleđe za seljaka i njegove potomke u Vojvodini. Jan Kišgeci je osnivač i direktor prvog jugoslovenskog

poljoprivrednog muzeja, koji se i danas nalazi u prelepom ambijentu dvorca u selu Kulpin nadomak njegovog rodnog mesta. Kao direktor muzeja organizovao je brojne izložbe likovnih umetnika kako slovačkih, tako i srpskih, okupljao je slikare u likovnim kolonijama

Duži period se bavio, a i danas se bavi istorijom poljoprivrede. U tome mu dosta pomažu i njegova lična interesovanja među koja spadaju sakupljanje starih dokumenata, fotografija i njegovo bavljenje fotografisanjem.

U tadašnjoj Jugoslaviji prvi je odbranio doktorsku disertaciju iz oblasti hmeljarstva. Autor je više od 200 naučnih radova i naučnih publikacija, kao i više od trideset knjiga, raznih eseja i putopisa, od kojih su pojedine izašle na slovačkom i engleskom jeziku.

Predanost radu na fakultetu, zemlji i vernost svome zavičaju nisu mu bile prepreka da duže od godinu dana boravi na specijalističkim studijima iz oblasti hmeljarstva na Londonskom univerzitetu u Engleskoj. Proputovao je sve kontinente i boravio je u mnogim naučim ustanovama s kojima je uspostavio saradnju, odakle je donosio najnovija saznanja, iskustva i primenjivao ih je u svome radu, u unapređivanju naučno-istraživačkog rada, ali i prilikom pisanja knjiga.

Za svoj naučni, ali i društveni rad prof. dr Jana Kišgeci je dobio više domaćih i stranih priznanja. Svakako, najvažnija su za unapređivanje hmeljarstva – orden Viteza hmelja dodeljen u Španiji (1979.), orden Oficira hmelja dodeljen u Kini (2005.) i orden Kapetana hmelja dodeljen u Americi (2007.), što je najveće priznanje za svakoga hmeljara sveta. Konačno, 2019. godine dodeljena mu je počasna titula doktora nauka na slovačkom Univerzitetu za poljoprivredu u Nitri.

Pored brojnih poslovnih obaveza porodicu nije zapostavljao. Prva supruga je imala puno razumevanja, radili su zajedno, prevodili knjige za poljoprivrednike, gradili kuću. Nažalost zbog njenih zdravstvenih problema nisu imali dece. Drugu suprugu upoznaje u Beogradu tokom službovanja u Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu i sa njom 2000. godine dobija sina Jana.

Danas živi sa suprugom u Novom Sadu, sin je 2019. otišao u Slovačku na studije. Aktivno se druži se sa komšijama, prijateljima, radi honorarno kao stručni konsultant za gajenje hmelja i semenarstvo. Planira da uz pomoć sina podigne hmeljarnik. Prati i koristi sve medije, čita novine, prati TV i koristi nove tehnologije. Ima profile na Facebook-u, Twitter-u i Instagram-u.

Sebi zamera što u mladosti nije puno razmišljao o starosti, da na neki način stvori privatnu osnovu i ne zavisi samo od penzije. Obrazlaže da se u vremenu komunizma nije o tome razmišljalo i nije pretpostavljalo da će doći vreme u kome nema srednje klase.

Motiviše ga radost života, mogućnost da radi i stvara dalje, da stvori bolje uslove porodici, a mlađima prenese znanje i iskustvo kako bi nove generacije nastavile u dobrom pravcu.

Mlađim generacijama savetuje da stvaraju dobru osnovu za starije dane, bolju radnu mogućnost, da ne budu zavisni i izloženi hirovima nadređenih, da budu što samostalniji, svoji ljudi.

Život i aktivnosti Jana Kišgecija su usmereni na istraživanja, stalno građenje nečeg novog, savremenog, ali što se ipak nadovezuje na očuvanje, istraživanje pradavnog, tradicionalno-kulturnog nasleđa vojvođanskih Slovaka. Sve to s velikim stvaralačkim zanosom i ljubavlju radi i danas.

U Bačkom Petrovcu, okolini i Beogradu krajem februara 2020.

Slavko Spasić